

Postbus 30030 9700 RM Groningen

NAM
t.a.v. Dhr. 5.1.2e en Mw. 5.1.2e
Postbus 28000
9400 HH ASSEN

Onderwerp
Reactie op review(s) NAM (Arup) claim Hanzehogeschool
Groningen inzake tijdelijke regeling

Geachte heer 5.1.2e en mevrouw 5.1.2e beste 5.1.2e en 5.1.2e

Op 11 maart 2015 heeft de Hanzehogeschool Groningen (hierna: HG), via de Gemeente Groningen, een claim ingediend inzake de tijdelijke regeling van het Ministerie van Economische Zaken. Doel van deze tijdelijke regeling is voorkomen dat lopende bouwprojecten in de ontwerp en/of realisatiefase stilvallen in afwachting van eenduidige wet- en regelgeving rondom aardbeving bestendig bouwen en de vergoeding van de hieruit voortvloeiende meerkosten.

De Gemeente Groningen heeft de claim van de HG ter verdere afhandeling en beoordeling neergelegd bij de NAM. Hierdoor ontstaat de situatie dat de NAM veroorzaker, toetsers en financier wordt. Dit is wat HG betreft een onwenselijke situatie. Om het proces niet onnodig te vertragen en te verstoren heeft de HG ingestemd met deze werkwijze op voorwaarde dat niet met de NAM onderhandeld wordt. De HG acht de NAM aansprakelijk voor de geleden schade en verwacht zodoende dat de NAM de kosten die de HG maakt als gevolg van de aardbevingsproblematiek vergoedt.

Op 7 april jongstleden heeft de NAM als reactie op de ingediende claim van 11 maart 2015 aanvullende informatie gevraagd. Dit is op 24 april 2015 door de HG aangeleverd. In reactie hierop heeft de HG van de NAM voor de onderdelen EnTranCe, Wiebengacomplex, Van DoorenVeste en Prins Claus Conservatorium reviews ontvangen op 26 juni. Voor het onderdeel "Overig" is reactie ontvangen op 3 juli.

Voor het project Van DoorenVeste heeft, in verband met de start van de realisatiefase van de nieuwbouw in juli 2015, een aanvullend overleg plaatsgevonden op 10 juni 2015 tussen de HG, NAM, Arup, ABT Wassenaar Seismisch Advies (hierna ABT Wassenaar) en Geveke. Naar aanleiding van dit gesprek heeft de HG op 17 juni aanvullende technische en financiële informatie verstrekt aan de NAM betreffende de nieuwbouw. Een review hierop heeft de HG op 10 juli jl. van de NAM ontvangen.

De HG heeft kennis genomen van de genoemde reviews. Alvorens per onderdeel een beknopte reactie te geven op de meest in het oog springende zaken worden de algemene bevindingen / conclusies, onderdeel (lees: project) overstijgend, weergegeven en wordt een concreet voorstel gedaan voor het vervolg.

Algemene bevindingen / conclusies

Toetsingskader

De tijdelijke regeling is geïnitieerd door het Ministerie van EZ en uitvoering is in eerste instantie belegd bij de Gemeente Groningen. Vervolgens is de NAM aangewezen als toetsende partij, echter zonder erkend toetsingskader. Na de publicatie van het Interim Advies in mei 2014 heeft de HG naar eer en geweten geacteerd in de lopende projecten. De ontwerpen zijn getoetst en daar waar nodig bijgesteld. Dit is gebeurd met de kennis die op dat moment aanwezig was. In februari 2015 is door het Nederlands Normalisatie Instituut een concept versie van de NPR 9998 uitgebracht. Dit document heeft geen officiële status, maar het is de officiële voorloper van de uit de brengen definitieve versie van de NPR. Bij de introductie van de concept NPR gaf het NNI aan dat het Interim Advies van mei 2014 effectief technisch inhoudelijk vervangen is door de NPR 9998. Daar waar mogelijk zijn de werkzaamheden van de HG omgezet naar dit nieuwe uitgangspunt: de NPR 9998. Het hanteren van de NPR 9998 wordt ook door de (Rijks)overheid geadviseerd, zoals onder andere blijkt uit het schrijven van de Gemeente Groningen d.d. 10 juni 2015 betreffende de 'nieuwbouwregeling'.

In de review van de NAM worden alle werkzaamheden afgezet tegen de Basis for Design (BfD). De BfD is een intern werkdocument van de NAM en niet openbaar beschikbaar. De HG is niet bekend met de inhoud van dit document. Het document is wel gedeeld met ABT Wassenaar, maar dit bureau heeft een geheimhoudingsverklaring moeten tekenen waarin verklaard wordt dat de inhoud van het document niet gedeeld wordt met derden. Ook heeft het document vanuit (Rijks)overheidswege geen status.

Het komt de HG merkwaardig en ongewenst voor dat werkzaamheden worden getoetst aan documenten die enerzijds vanuit (Rijks)overheidswege geen status hebben en anderzijds niet openbaar beschikbaar zijn c.q. inhoudelijk niet bekend zijn bij de HG. Overigens is als onderdeel van de nadere toelichting op de claim d.d. 24 april 2015 middels bijlage O10 wel uiteengezet op welke wijze de werkwijze van ABT Wassenaar aansluit bij de BfD. Dit is een door ABT Wassenaar opgestelde notitie op basis van hun kennis van de BfD. Hierover later meer.

Procesafspraken

Bij vrijwel alle onderdelen uit de claim van de HG is het oordeel dat de HG niet het proces heeft doorlopen dat de NAM wenst oftewel de HG heeft niet de BfD van de NAM gevolgd. Van procesafspraken met de NAM, rondom de lopende projecten waarop de claim betrekking heeft, is echter geen sprake. De claim is ingediend binnen de context van de tijdelijke regeling en niet op basis van afspraken tussen de HG en de NAM. Inmiddels is, om het werkproces te vergemakkelijken, rondom in voorbereiding zijnde projecten (concreet: Zernikeplein 7) een overlegstructuur opgestart met de NAM, waarin gestreefd wordt naar het maken van concrete procesafspraken om op voorhand helder te definiëren hoe het ontwerptraject er uit dient te zijn en wat de verplichtingen daarin zijn van de HG en de NAM. Dit moet er toe leiden dat de technisch inhoudelijke en financiële uitgangspunten in iedere fase concreet en eenduidig geformuleerd worden en bevestigd worden middels een formeel go/no go moment. Eerste afspraken omtrent betrokkenheid van de NAM bij het contracteren van architecten en adviseurs (aanbestedingsfase) zijn gemaakt.

Alle reviews verwijzen naar twee proces schema's: A.1 en A.2 van de NAM gebaseerd op figuur 1 van de BfD Rev.0.03. Deze processchema's beschrijven een zeer intensief proces waarin op basis van gedetailleerde uitwerkingen en kosten- en batenanalyses keuzes worden gemaakt om te komen tot een aardbeving bestendig ontwerp. In de reviews wordt geconstateerd dat dit proces niet gevolgd is. De HG wil hier het volgende over zeggen.

- HG kan niet toetsen aan richtlijnen die ze niet kent dan wel die niet openbaar beschikbaar en erkend zijn, zoals ook in bovenstaande, bij "toetsingskader", is aangegeven.
- Het processchema gaat uit van een methodiek die niet aansluit op de belangen van de HG

en op het primaire proces van de HG. Als uit een initiële beschouwing blijkt dat een ontwerp op meerdere fronten niet voldoet aan de eisen van aardbeving bestendig ontwerpen, kiest de HG er voor oplossingsgericht een goed alternatief uit te werken in plaats van het gedetailleerd onderbouwen van een constatering dat het initiële ontwerp niet voldoet. Het stil leggen of vertragen van bouwprojecten heeft immers een enorme impact op de continuïteit van het onderwijs. Dit primaire proces vraagt om besluiten die afhankelijk zijn van veel meer zaken dan enkel een kosten baten analyse van verschillende technische oplossingen.

- De door de HG geïnitieerde seismische scans van al haar gebouwen, geven HG een strategisch handvat om proces keuzes te maken op een hoger niveau van vastgoedbeheer dan voorgesteld in de processchema's van de review.

Informatie verstrekking

In de reviews is op vrijwel alle onderdelen aangegeven dat de aangeleverde informatie onvoldoende is om tot een goede beoordeling van de claim te komen. Het betreft dan bijvoorbeeld

- Het ontbreken van tekeningen / berekeningen van het bestaande gebouw.
- Het ontbreken van tekeningen / berekeningen van het oorspronkelijke ontwerp.
- Het ontbreken van een vergelijkende studie van verschillende ontwerpschema's.
- Het ontbreken van een gedetailleerde kostenopgaven.

Naast het feit dat een groot gedeelte van de gevraagde gegevens niet aansluit bij de eerdere opmerking over de primaire belangen van de HG verbaast het de HG dat de NAM deze gegevens als onderdeel van een 8 weken durende review niet tussentijds heeft opgevraagd om een volledig review mogelijk te maken. Daarbij komt dat een deel van de informatie die naar mening van de NAM niet is verstrekt volgens de HG wel is verstrekt. Het betreft in dit geval bijvoorbeeld kostenopgaven EnTranCe en Van DoorenVeste.

Deskundigheid adviseur

Op meerdere onderdelen wordt in de review gesteld dat gepresenteerde analyses en/of berekeningen weinig vertrouwen in het juiste resultaat scheppen. Inhoudelijke en concrete toelichting van deze constatering ontbreekt in de meeste gevallen. De HG werkt op het gebied van de aardbevingsproblematiek intensief samen met ABT Wassenaar Seismisch Advies en volgt hierin het advies van de NAM. De NAM noemt dit bureau tezamen met een (beperkt) aantal andere bureaus immers deskundig op het gebied van aardbeving bestendig ontwerpen en bouwen. Naar de HG heeft begrepen, heeft ABT Wassenaar ook regelmatig (technisch) overleg met de NAM, maar ook met Arup. Twijfels over de deskundigheid van ABT Wassenaar zijn niet eerder gedeeld noch met de HG noch met ABT Wassenaar zelf.

Gegeven het recente advies van de NAM om samen met ABT Wassenaar een Plan van Aanpak HRBE's en Plan van Aanpak Bouwkundig Programma op te stellen op basis van de uitgevoerde seismische scans en deze vervolgens ter goedkeuring voor te leggen aan de NAM, is de HG verbaasd over de in de reviews veelvuldig geuite twijfel ten aanzien van de analyses en berekeningen van dit bureau.

In dit kader verrast ook de conclusie in de review van het ontwerp van EnTranCe. De analyses en berekeningen van ABT Wassenaar zijn gedurende het proces van aardbeving bestendig herontwerpen getoetst door Ingenieursbureau Zonneveld. Dit op advies van de heer 5.1.2e van de NAM (mail d.d. 25-06-2014). De nu voorliggende review van de NAM lijkt de deskundigheid van het destijds door de NAM geadviseerde bureau, Zonneveld, in twijfel te trekken.

Communicatie

Het bevreemdt de HG dat de reviews in het Engels worden aangeleverd. Het in het Nederlands

beschikbaar stellen van de reviews voorkomt interpretatieverschillen op de veelal zeer vakinhoudelijke / technische reviews en vergemakkelijkt de communicatie tussen de NAM en HG en de betrokken adviseurs. Ook bevordert het de communicatie over de inhoud in bredere zin binnen een organisatie als de HG.

Eindconclusies

De reviews geven, tot teleurstelling van de HG, geen beoordeling (toe-/afgevoerd of discussie) van de ingediende claim. De HG heeft hiermee nog steeds geen financiële zekerheid, ook niet deels. Daarbij komt dat de HG de indruk heeft dat, gezien een aantal eerdere concluderende opmerkingen (o.a. volledigheid aangeleverde informatie en reactie op review Zonneveld (EnTranCe)), de review documenten van Arup niet of slechts beperkt aanvullend door de NAM zijn beoordeeld. De HG vindt het merkwaardig dat de claim van de HG en review daarop door Arup niet door de NAM is (her)beschouwd om op basis daarvan een eindconclusie te formuleren: afwijzen / toewijzen / discussie.

Het uitgangspunt van de tijdelijke regeling is vertraging en (financiële) onduidelijkheid / onzekerheid te voorkomen. Voorstaande in ogenschouw nemend wordt, naar mening van de HG, in de reviews voorbij gegaan aan deze uitgangspunten.

Voorstel vervolg

De HG maakt graag gebruik van het aanbod d.d. 7 juli 2015 om zo spoedig mogelijk, eind september / begin oktober 2015, per project een face tot face overleg te beleggen waarin de HG en ABT Wassenaar, op basis van de door de NAM en Arup, geuite twijfels een nadere toelichting kunnen geven op de analyses en berekeningen om te komen van een initieel tot (meer) aardbeving bestendig ontwerp inclusief het gevolgde besluitvormingsproces. Doelstelling van dit gesprek moet enerzijds zijn het geven van een nadere mondelinge toelichting op de door de HG ingediende claim. Anderzijds moeten op dat moment concrete en eenduidige afspraken worden gemaakt over de wijze waarop tot een afronding van de afhandeling van de claim wordt gekomen.

De HG zal er zorg voor dragen dat tijdens de bespreking, voor zover in het bezit van de HG, ook de ontwerpen van de bestaande bouw en de initiële ontwerpen et cetera in te zien zijn. Desgewenst kunnen dergelijke documenten na afloop van het gesprek ook digitaal aan de NAM verstrekt worden. Op dit moment kiest de HG er voor niet nog meer documenten te verstrekken zonder deze vergezeld te laten gaan van een mondelinge toelichting. Dit om 'verzanden' in een vraag/antwoord proces te voorkomen. Dit leidt alleen tot meer vertraging en daarmee onzekerheid voor de HG.

Tijdens de bespreking eind september / begin oktober zal de HG ook een update geven van de wijze waarop de werkzaamheden zich na 24 april hebben vervolgd. Dit inclusief gemaakte kosten / aangegane verplichtingen. Over de wijze waarop gekomen wordt tot afhandeling van deze 'aanvulling' op de claim moeten eind september / begin oktober ook afspraken worden gemaakt.

Vanuit het Facilitair Bedrijf van de HG wordt contact met u opgenomen om per project een bespreking te plannen in aanwezigheid van de NAM, HG (coördinator aardbevingen en de projectleiders van de projecten waarop de claim betrekking heeft) en ABT Wassenaar.

Beschouwing review per project(onderdeel)

Review Overige

Algemeen

Op basis van de review Overige stelt de HG dat de doelstelling van de HG niet overeenkomt met

de doelstelling van de reviewer. De reviewer lijkt uit te gaan van een opdracht die sec gericht is op versterking van een specifiek gebouw. Dit blijkt uit het feit dat de review zich focust op een technische beoordeling van de seismische scans van de bouwdelen behorend tot Zernikeplein 7. De HG heeft als doel:

- De voortgang te behouden in lopende projecten ondanks de aardbevingsproblematiek.
- Maatregelen te treffen die direct veiligheid verhogend werken. Dit vanuit de verantwoordelijkheid die de HG heeft en voelt voor de veiligheid van haar medewerkers en studenten. De HG kan en wil de aardbevingsproblematiek en daaruit voortkomende risico's niet negeren.
- Zicht te krijgen op de totale omvang van de versterkingsopgave zodat hierop strategisch vastgoedbeleid kan worden geformuleerd voor wat betreft de constructieve en bouwkundige ingrepen.

Het eerste punt komt nadrukkelijk aan de orde bij de overige onderdelen (lees: de lopende projecten).

Ten aanzien van het tweede punt is de losse inventaris scan uitgevoerd en zijn op basis daarvan maatregelen getroffen in de gebouwen. De documenten met betrekking tot de losse inventaris scan zijn in de review gelabeld als "not reviewed". Dit bevreemdt de HG. Dit stuk van de claim heeft betrekking op bewustwording van gebouwbeheerders / -gebruikers en het op korte termijn realiseren van een veilige(re) onderwijsomgeving. Dit vanuit de verantwoordelijkheid die de HG heeft voor haar medewerkers en studenten.

Ten aanzien van het derde punt spelen de seismische scans een nadrukkelijke rol. Naast de scans die zijn gemaakt van de gebouwen "onder project" zijn ook alle overige gebouwen seismisch gescand, waarvan de rapportages van de bouwdelen behorend tot Zernikeplein 7 onderdeel uitmaken van de nadere toelichting op de claim d.d. 24 april 2015.

In het Plan van Aanpak Zernikeplein 7 en Overige Gebouwen is het doel van de opdracht omschreven. Dit doel is inzicht verkrijgen in de aardbeving bestendigheid van de gebouwen. Dit inzicht heeft de HG nodig om de impact van het aardbeving bestendig maken van de totale vastgoedportefeuille in kaart te brengen om op basis daarvan (strategisch) beleid op dit onderwerp te kunnen ontwikkelen. In de review is dit document gelabeld als zijnde "not reviewed". Evenals het document waarin uiteen wordt gezet hoe de werkwijze van ABT Wassenaar aan sluit op de BfD.

In de plannen van aanpak is het doel van de seismische scans als volgt beschreven: "Met het onderzoek kan de opdrachtgever een eerste beoordeling doen van het veiligheidsrisico van haar gebouwen. Het onderzoek is niet bedoeld om nu al gericht te werken naar een beheersmaatregelen voor de beschouwde gebouwen."

De Basis for Design van de NAM heeft een ander doel. De BfD werkt toe naar een mogelijke versterkingsopgave van het betreffende pand. Hiervoor is een ander (en dieper) onderzoek nodig. ABT Wassenaar heeft een notitie geschreven, zoals hierboven reeds benoemd, waarin hun werkwijze wordt vergeleken met de BfD van de NAM. In deze notitie wordt toegelicht dat de werkwijze van ABT Wassenaar kan worden gebruikt als een éérste stap voor een verdergaande studie. De werkwijze van ABT Wassenaar en de BfD sluiten op elkaar aan. Als zodanig is ook met dhr. **5.1.2e** over de genoemde notitie gesproken door ABT Wassenaar.

ABT Wassenaar heeft richting de HG aangegeven dat in een later stadium dezelfde systematiek als gepresenteerd in het Plan van Aanpak Zernikeplein 7 en Overige Gebouwen ook voor andere opdrachtgevers voorgesteld is. Bij deze opdrachtgevers heeft de NAM, voor zover de HG bekend op basis van de input van ABT Wassenaar, de voorgestelde werkwijze niet afgewezen.

Claim terugkoppeling

Ten aanzien van de claim oordeelt de reviewer dat deze niet in lijn is met de facturering. Dit is correct omdat de werkzaamheden ten tijde van indiening claim nog niet waren afgerond en derhalve niet volledig waren gefactureerd. Het bevreemdt de HG echter dat geen oordeel wordt gegeven over de verplichtingen die de HG is aangegaan. Facturen dienen vervolgens enkel als bewijsstuk. Uiteraard zal in de stand van zaken notitie die eind september / begin oktober verstrekt wordt, aangegeven worden wat de huidige stand is ten aanzien van het onderdeel 'overig'.

In de review wordt eveneens aangegeven dat de post tijdelijke voorzieningen onvoldoende is onderbouwd. Echter in de toelichting op de claim d.d. 24 april 2015 is aangegeven dat de noodzaak tot tijdelijke voorzieningen mogelijk komt te vervallen, waarmee deze post vooralsnog uit de claim is gehaald.

Ook de financieringslasten beschouwt de reviewer als onvoldoende beargumenteerd. Hierop geeft de HG in een face to face overleg graag een nadere toelichting.

Review EnTranCe

Algemeen

De bouwwerkzaamheden voor EnTranCe zijn in maart 2014 gestart. Op basis van het Interim Advies zijn de werkzaamheden, in mei 2014, on hold gezet om het bestaande ontwerp hierop te beschouwen. In het najaar van 2014 zijn de werkzaamheden weer vervolgd. In mei 2015 is het gebouw opgeleverd en in gebruik genomen.

De beschouwing van het bestaande ontwerp onder aardbevingsbelasting is gedaan door ABT Wassenaar. De wijzigingen die hieruit zijn voortgekomen, zijn op advies van de NAM (conform mail 5.1.2e dd. 25-6-2014) gereviewed door Ingenieursbureau Zonneveld.

De conclusie van de review door dit bureau luidde (zie rapportage d.d. 7-7-2014):

"Op basis van de stukken zoals door ABT Wassenaar geproduceerd, kan worden geconcludeerd dat de constructie nu in staat is om de berekende aardbeving belasting op te nemen. De aanpassingen die hiervoor aan het ontwerp zijn gedaan voldoen aan de 'Voorlopige uitgangspunten voor nieuwbouw en verbouw onder aardbevingsbelasting ten gevolge van de gaswinning in het Groningenveld'.

Er is door ons niet gecontroleerd of de aanpassingen die zijn gedaan ook de meest economische zijn. Er is gecontroleerd op de technisch inhoudelijke zaken."

In de review van de NAM (Arup) wordt het volgende geconcludeerd (rapportage d.d. 25-6-2015):

"The information that was provided is considered insufficient to motivate the extents of het claim. Essential starting points and motivations are lacking in virtually every step of the process. In addition, the presented calculations provide little confidence in a correct outcome. We strongly recommend to involve an independent seismic engineer to review and discuss the calculations with the responsible engineers."

De conclusie van de nu voorliggende review komt niet overeen met die van de eerder uitgevoerde review door Ingenieursbureau Zonneveld, daar de huidige reviewer concludeert dat er weinig vertrouwen is in een juiste technische uitkomst en dat geadviseerd wordt een onafhankelijke seismische adviseur in te schakelen om de berekeningen te controleren.

De HG begrijpt niet hoe een review door ingenieursbureau Zonneveld tot een volstrekt andere uitkomst leidt dan een review door Arup terwijl beide bureaus door de NAM zijn geadviseerd dan wel gecontracteerd. Hoe moet de HG dit interpreteren in relatie tot de ingediende claim?

Volledigheid, proces en technische terugkoppeling

De HG geeft de voorkeur aan een face tot face overleg om het technische- en besluitvormingsproces toe te lichten. In dit gesprek kan ook het oorspronkelijk ontwerp worden toegelicht. Zie verder

hetgeen is gesteld onder “voorstel vervolg”.

Claim terugkoppeling

In tegenstelling tot hetgeen wordt gesteld in de review, zijn de ramingen van het oorspronkelijke ontwerp wel verstrekt aan de NAM. Zie hiervoor de bijlagen bij het schrijven van 24 april jl. ETC 15-18.

EnTranCe bevond zich in mei 2014, publicatie Interim Advies, in de realisatiefase. De HG heeft gehandeld vanuit het standpunt dat zij een verantwoordelijkheid heeft richting haar medewerkers en studenten aangaande veiligheid. De aardbevingsproblematiek negeren was zodoende geen optie. Om die reden is de uitvoering van het werk, hoe onwenselijk ook, stil gelegd. Om onnodige vertraging te voorkomen en omdat het vakgebied aardbevingen zowel voor opdrachtgevers als opdrachtnemers nieuw was, is gekozen voor het maken van regie-afspraken met de diverse adviseurs. Ook referenties aangaande tariefstelling waren niet aanwezig gegeven het feit dat de aardbevingsproblematiek een nieuw onderwerp is voor de Nederlandse bouw(advisie)markt. Uren en tarieven zijn voor de HG dan ook moeilijk te beoordelen (geweest). Uiteraard gaat de HG graag met de NAM in gesprek over de wijze waarop dergelijke referenties verkregen kunnen worden, zodat de HG dit kan betrekken in het contracteren van haar adviseurs.

Review Van DoorenVeste

Algemeen

Het project Van DoorenVeste is met de NAM (**5.1.2e**) en Arup (**5.1.2e**) besproken op 10 juni 2015. Op 17 juni 2015 zijn aanvullende gegevens van het nieuw te bouwen lab aangeleverd aan de NAM. Deze aanvullende informatie is niet meegenomen in de review d.d. 26 juni. De review op deze aanvullende gegevens is op 10 juli jl. verstrekt.

De claim betreft met name het onderzoek en aardbevingsbestendig realiseren van de nieuwbouw. Versterken van de bestaande bouw is, met uitzondering van de seismische scan(s), niet meegenomen omdat de deelprojecten in de bestaande bouw al van start waren gegaan c.q. waren aanbesteed. De HG wenst de versterkingsopgave dan ook integraal aan te pakken. In de eerste review d.d. 26 juni wordt uitgebreid ingegaan op de bestaande bouw. HG begrijpt niet hoe dit zich verhoudt tot de ingediende claim waarvan het zwaartepunt ligt op het nieuw te bouwen lab. In de tweede review, d.d. 10 juli, wordt de focus wel gelegd op de nieuwbouw.

Technische terugkoppeling

In de technische beschouwing van de 1^e review zijn de aanvullende ingediende stukken betreffende de nieuwbouw niet meegenomen. Op 10 juli heeft de HG een 2^e review ontvangen waarin de genoemde stukken van 17 juni wel (deels) beoordeeld zijn.

De review d.d. 10 juli geeft aan dat voldoende vertrouwen bestaat in het gemaakte aardbeving bestendig ontwerp van de nieuwbouw. Daarbij wordt wel aangegeven dat op een aantal onderdelen nog informatie ontbreekt, bijvoorbeeld specifieke uitgangspunten. Dit wordt echter niet nader gespecificeerd. De HG stelt voor dit in het hierboven al meerdere malen genoemde te plannen face tot face overleg te bespreken.

Claim terugkoppeling

De review, noch die van 26 juni, noch die van 10 juli, geeft geen beoordeling op de claim; toegewezen, afgewezen, discussie. Ondanks het feit dat in de review wordt aangegeven dat vertrouwen bestaat in het gewijzigde ontwerp voor de nieuwbouw leidt dit niet tot een akkoord op de door Geveke ingediende meerwerkopgave, welke op 17 juni (aanvullend) is verstrekt. De verstrekte informatie wordt als onvoldoende beschouwd om te kunnen komen tot een goede beoordeling. In het face tot face overleg licht de HG dit graag nader toe.

Ten aanzien van de seismische advisering, geclaimd voor €99K, waarvan de NAM oordeelt dat het niet in lijn is met de gangbare tarieven, merkt de HG op dat dit niet alleen de advisering voor de nieuwbouw betreft, maar ook de seismische scan van de bestaande bouw.

Voor wat betreft de tarieven wordt verwezen naar hetgeen hierover is gezegd bij het project EnTranCe.

Review Prins Claus Conservatorium

Algemeen

Na de aanbesteding van het werk PCC kwam het Interim Advies beschikbaar. Het realisatietraject is aangepast als gevolg van de impact die de aardbevingsbelasting had op de gebouwen. De noodzakelijke seismische elementen waren dusdanig dat het oorspronkelijke ontwerp zijn functionaliteit niet kon behouden. Uiteindelijk is besloten het traject van de werkvoorbereiding stil te leggen en een nieuw ontwerptraject op te starten.

Het oorspronkelijk ontwerp van de nieuwbouw is aanbesteed en beschikbaar. Van dit ontwerp zijn eveneens besteksberekeningen en begrotingen beschikbaar. De HG stelt voor dit in een face to face overleg betreffende het PCC nader met elkaar te delen.

In de stand van zaken notitie, zoals eerder al genoemd, zal de HG aangeven wat de huidige stand rondom het PCC is, technisch inhoudelijk en financieel.

Volledigheid, proces en technische terugkoppeling

Het grootste gedeelte van de door HG ingebrachte kosten betreft een wijziging van de nieuwbouw. In de review van NAM wordt echter de nadruk gelegd op de seismische scans van de bestaande gebouwen en de mogelijke gevolgtrekkingen hieruit. De keuzes voor de nieuwbouw zijn echter slechts in zeer geringe mate op de scans van de bestaande gebouwen gebaseerd. Ten aanzien van de bestaande bouw geldt grofweg hetzelfde als hetgeen gesteld is bij de Van DoorenVeste.

In intensieve overleggen is tussen HG, architect, adviseurs en aannemer het aardbeving bestendig maken van de nieuwbouw van het PCC besproken. In het memo van BDG is vastgelegd dat dit niet mogelijk was zonder in te boeten op functionaliteit van het onderwijsgebouw als gevolg waarvan aankoop van aanpalende panden noodzakelijk werd.

Claim terugkoppeling

De noodzaak twee aanpalende panden aan te kopen, licht de HG in een persoonlijk gesprek graag nader toe.

De meerkosten om te komen tot een aardbeving bestendige nieuwbouw betreffen een raming. Nu het concreter wordt in welke richting het aangepaste ontwerp zich beweegt, kunnen ook de ramingen verder worden uitgewerkt. De HG neemt dit, voor zover mogelijk, mee in de stand van zaken notitie september / oktober.

Ten aanzien van uren en tarieven wordt verwezen naar hetgeen hierover is gesteld bij het project EnTrance.

Review Wiebengacomplex

Algemeen

Het Wiebengacomplex bevond zich op de overgang van DO naar TO toen het Interim Advies gepubliceerd werd. Er is toen voor gekozen zowel het bestaande gebouw als het ontwerp voor de nieuwbouw te beschouwen op aardbeving bestendigheid.

De beschouwing van het bestaande gebouw onder aardbevingsbelasting is gedaan door ABT Wassenaar en uit deze beschouwing heeft de HG geconcludeerd dat het doorvoeren van constructieve maatregelen dermate complex is dat dit een nadere uitwerking vergt die is gerelateerd aan de totale vastgoedportefeuille van de HG en daarmee ook aan de totale versterkingsopgave (strategisch beleid HG breed, zie ook Van DoorenVeste). Om die reden is besloten in eerste instantie alléén wijzigingen in het ontwerp op te nemen die relatief eenvoudig een verhoging van de aardbevingsveiligheid bewerkstelligen. Een werkwijze die onder andere wordt onderschreven door de FEMA (incremental rehabilitation of buildings).

Als gevolg van de publicatie van het Interim Advies is besloten het ontwerp van de nieuwbouw niet uit te werken van een DO tot een TO om op basis daarvan de prijs- en contractvorming op te starten (aanbesteding werk). Het project is 'on hold' gezet om het ontwerp te toetsen aan het Interim Advies. Het ontwerp bleek niet aardbeving bestendig. Vanuit de verantwoordelijkheid die de HG heeft en voelt voor de veiligheid van haar medewerkers en studenten acht zij het niet acceptabel nieuwbouw niet conform de nieuwe inzichten te realiseren. Zodoende is het ontwerp aangepast en is in juli 2015 gestart met de realisatie van de nieuwbouw conform de NPR 9998. Hiermee is het project meerdere maanden vertraagd.

De conclusie in de review dat hiermee geen zorgvuldig of duidelijk ontwerpstrategie heeft plaatsgevonden onderschrijft de HG niet. Juist bovenstaande heeft geleid tot een gedifferentieerde aanpak van nieuwbouw en bestaande bouw.

Volledigheid, proces en technische terugkoppeling

De HG geeft de voorkeur aan een face tot face overleg om het technische- en besluitvormingsproces toe te lichten. In dit gesprek kan ook het oorspronkelijk ontwerp van de nieuwbouw worden toegelicht. Zie verder hetgeen is gesteld onder "voorstel vervolg".

Claim terugkoppeling

Ten aanzien van de seismische advisering, waarvan de NAM oordeelt dat het niet in lijn is met de gangbare tarieven, merkt de HG op dat dit zowel de advisering voor de nieuwbouw als de bestaande bouw betreft.

Voor wat betreft de tarieven wordt verwezen naar hetgeen hierover is gezegd bij het project EnTranCe.

De reviewer constateert dat voor de bestaande gebouwen geen constructieve bouwkosten worden voorzien en vraagt zich af of hier in de toekomst een aanvullende claim mogelijk is. Gezien het eerder gestelde wordt de versterkingsopgave HG breed beschouwd en vertaald naar een Plan van Aanpak. Versterking van het Wiebengacomplex kan zodoende in een later stadium alsnog uitgevoerd worden. De wijze om te komen tot deze versterking inclusief financiële consequenties zullen met de NAM worden besproken.

Tot slot

Zoals gezegd zal vanuit de HG contact met u worden opgenomen om een afspraak te plannen om de door de HG ingediende claim en uw reactie daarop nader met elkaar door te nemen met als doel te komen tot concrete afspraken betreffende de afronding, en daarmee het formuleren van een eindoordeel, inzake deze claim.

Voor de HG is het verkrijgen van duidelijkheid over de wijze waarop technisch (toetsingskader), financieel (vergoeding meerkosten) en procedureel (te volgen werkwijze) wordt omgegaan met de aardbeving problematiek van groot belang. Gegeven ons standpunt dat de NAM als veroorzaker van het probleem verantwoordelijk is, heeft de HG, daar waar dit vanwege veiligheid en voortgang

noodzakelijk was, maatregelen genomen op gebied van aardbeving bestendigheid dan wel – veiligheid. De HG heeft hierin een financieel risico genomen. Dit is uiteraard een onwenselijke situatie omdat de middelen van de HG bedoeld zijn voor onderwijs en niet voor het versterken van gebouwen.

Het primaire proces van de HG maakt dat, binnen de context van het strategisch (huisvestings) plan, frequent huisvestingsvraagstukken rijzen. Opleidingen groeien / krimpen. Nieuwe opleidingen worden gestart. Nieuwe lesmethoden worden geïntroduceerd et cetera. De periode waarin werkzaamheden kunnen worden uitgevoerd, beperkt zich in de meeste gevallen, in verband met overlast, tot de (zomer)vakantie(s). Om huisvestingsvraagstukken goed te kunnen beoordelen en te vertalen naar een oplossing, waarbij gestreefd wordt naar uitvoering van een eventueel (ver)bouwproject in de vakanties, is het noodzakelijk te weten:

- Welke normen gelden op het gebied van aardbeving bestendig bouwen. Op dit moment hanteert de HG de NPR 9998 (ontwerpversie).
- Hoe, afgeleid van deze normen, omgegaan wordt met meerkosten voor ver- en nieuwbouw.
- Conform welke procedure aanvraag en afhandeling van vergoeding meerkosten aardbeving bestendigheid plaatsvindt.

Gegeven het financiële risico dat de HG heeft genomen doet de HG een dringend beroep op de NAM om de in het kader van de tijdelijke regeling ingediende claim op korte termijn af te handelen. Daarnaast vraagt de HG de NAM eenduidig te formuleren welke procedure gevolgd moet worden bij toekomstige ver- en nieuwbouwprojecten, waarbij rekening wordt gehouden met het primaire proces van de HG en de in een aantal gevallen noodzakelijke snelheid van handelen. Om continuïteit en kwaliteit van het onderwijs te kunnen garanderen, moet soms snel worden ingegrepen in de huisvestingssituatie. Een besluitvormingsproces van vele maanden rondom technische, financiële en procedurele kaders aardbeving bestendig bouwen, zoals bij voorliggende claim het geval is, vormen in dat geval een serieus gevaar voor de continuïteit en kwaliteit van het primaire proces van de HG. Indien dat daadwerkelijk optreedt, zal de HG de NAM aansprakelijk houden voor de schade daarvan.

Met vriendelijke groet,
Hanzehogeschool Groningen

5.1.2e

Coördinator aardbevingen

cc. Gemeente Groningen, dhr.

5.1.2e